

PAM

**TOIMINNAN
JA TALOUDEN
SUUNTAVIIVAT**

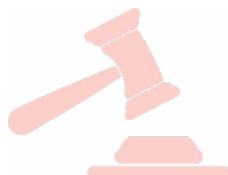
2024

Tavoiteohjelma määrittää toimintaa

PAMin liittokokous järjestetään lokakuussa 2023. Siellä päätettävä tavoiteohjelma tulee ohjaamaan PAMin toimintaa seuraavan kauden ajan.

UUSI VALTUUSTO kokoontuu liittokokouksen jälkeen marraskuussa päättämään vuoden 2024 toimitasuunnitelmasta. PAMin hallituksen lähettäessä tämän asiakirjan valtuuston käsittelyyn (18.4.) emme vielä tiedä, millainen hallitus tai hallitusohjelma Suomessa seuraavina neljänä vuotena tulee olemaan.

Aiemmin kevätiltvaltuustossa päätettävät toiminnan ja talouden suuntaviivat seuraavalle vuodelle on toiminut selvästi toiminnan suunnitte-

lua ohjaavana asiakirjana. Tällä kertaa toiminnan ja talouden suuntaviivoissa kuitenkin keskitytään kuvaamaan sitä, mitä tiedämme PAMiin ensi vuonna vaikuttavista asioista varmasti tai lähes varmasti. Suomen uusi hallitusohjelma, liittokokouksessa päätettävä tavoiteohjelma ja marraskuussa kokoontuva valtuusto tulevat määrittämään keskeisesti vuoden 2024 toimintaa.

PAMin valtuuston kokous 22.11.2022

**LIITTOKOKOUKSESSA
PÄÄTETTÄVÄ TAVOITE-
OHJELMA JA MARRAS-
KUUSSA KOKOONTUVA
VALTUUSTO MÄÄRITTÄVÄT
VUODEN 2024 TOIMINTAA.**

Vaalien vuosi

Huhtikuussa pidetyissä eduskuntavaaleissa ratkottiin Suomen suuntaa. Kyse oli paitsi politiikan sisällöistä, myös tekemisen tavoista.

VAALEJA EDELTÄNEIDEN peräkkäisten vaalikausien hallitusten toimintatavat olivat perin erilaiset. Marinin hallitus haki yhteistyötä, kun Sipilän hallituksen aikana ammattiyhdistysliike joutui useamman kerran turvautumaan poliittisiin lakkoihin saadakseen ääntään kuuluviin.

HUHTIKUUN VAALEISSA kolme suurinta puoluetta Kokoomus (48), Perussuomalaiset (46) ja SDP (43) nostivat kaikki kannatustaan. Näin ollen hallitusneuvotteluja vetää Kokoomuksen puheenjohtaja Peteri Orpo. Istuva hallitus (SDP, KESK, VAS, VIHR, RKP) menetti yhteensä 17 paikkaa. Uutta hallitusta

lähdetään lähtökohtaisesti muodostamaan Kokoomuksen ja Perussuomalaisten pohjalle. Riippumatta hallituspohjasta PAM pyrkii edelleen vaikuttamaan eduskuntaan ja hallitukseenkin käytettävissä olevin keinoin, jotta palvelualojen työntekijöiden tarpeet otettaisiin huomioon päätöksenteossa.

VUOTTA 2024 leimaavat politiikassa vaalit. Vaalivuosi alkaa presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella heti tammikuun 28. päivä. Jos kukaan Sauli Niinistön seuraajaehdokkaista ei saa heti ensimmäisellä kierroksella yli 50 prosentin kannatusta, on vuorossa toinen kierros 11. helmikuuta.

EUROOPAN PARLAMENTIN vaalien varsinainen vaalipäivä on Suomessa 9. kesäkuuta. EU-vaalit ovat PAMin jäsenten työelämän ja toimeentulon kannalta tärkeitä. Iso osa Suomen lainsäädäntöä tulee EU:sta ja EU:n merkitys maanosamme taloudessa on merkittävä. Siksi olisi tärkeää saada mahdollisimman monta työntekijöiden näkökulmasta asioita tarkastelevaa jäsentä Suomesta EU-parlamenttiin. EU-vaaleissa erityinen haaste on aiemmissa vaaleissa ollut työntekijöiden alhaiseksi jäänyt äänestysaktiivisuus. Siksi siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Nyt istuva EU-komissio on ollut aktiivinen työelämän lainsäädännön kehittämisessä. Työn jatko riippuu pitkälti uuden komission kokoonpanosta. Sen valitsevat yhteistyössä jäsenmaiden hallituksista koostuva neuvosto ja uusi EU-parlamentti.

Sipilän hallituksen aikana ammattiyhdistysliike joutui useamman kerran turvautumaan poliittisiin lakkoihin saadakseen ääntään kuuluviin. Kuva: Jukka Rapo

Talous

Talouden kehityksen ennustaminen on vaikeaa epävarmoissa oloissa. Suomen talous vaipui taantumaan vuonna 2022 vahvan alkuvuoden jälkeen, kun Venäjän aloittama sota aiheutti energiakriisin ja elinkustannukset nousivat.

KULUTTAJIEN OSTOVOIMA ja luottamus talouteen heikkeni, ja se hillitsi yksityistä kulutusta. Epävarma markkinatilanne ja korkojen nousu taas ovat heikentäneet investointeja tuotantoon. Sekä kulutus- että investointikysynnän odotetaan kuitenkin palautuvan vuodesta 2024 eteenpäin epävarmuustekijöiden väistyessä ja inflaation hidastuessa jälleen. Myös BKT:n on arvioitu kääntyvän taas kasvun vuonna 2024.

JULKISEN TALOUDEN TASAPAINO heikentyi voimakkaasti koronapandemian ja Venäjän aloittaman Ukrainan

sodan seurauksena. Suomen julkinen sektori on kuitenkin velkaantunut alle EU:n keskiarvon. Keväällä 2023 on puhuttu paljon julkisen talouden sopeuttamisesta leikkaamalla menoja ja lisäämällä tuloja veronkorotuksilla. Molemmat voivat kuitenkin väärin kohdennettuina heikentää talouskasvua. Jos maan hallitus aloittaa nopean sopeutuksen, menojen leikkaus sosiaalietuuksia pienentämällä heikentää heikoimmin toimeentulevien tilannetta. Tuloveron korotukset lisäisivät keski- ja suurituloisten taakkaa ja kulutusverojen korotukset osuisivat eniten pienituloisiin.

VEROTULOJEN OSALTA tilanne on kuitenkin joka tapauksessa haastava. Suomen kokonaisveroaste laskee merkittävästi tulevien vuosien aikana, jos päätöksiä veronkorotuksista tai uusista veroista ei tehdä. Syynä tähän on se, että pääasiassa energiaverojen, haittaverojen ja liikenteen verotuksen kokonaistuotto laskee, kun niille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet eli liikenne ja energiankäyttö ja -tuotanto ovat siirtyneet vähäpäästöisempään suuntaan.

Julkisen talouden tasapaino on heikentynyt koronapandemian ja Venäjän aloittaman Ukrainan sodan seurauksena. Kuva: Shutterstock

Alojen näkymät

Suomen tutkimus- ja kehityspanostusten odotetaan kasvavan. Se luo tuottavuutta ja tuottavuuskasvu koko taloudessa luo palkanmaksuvaraa myös palvelualoille, joilla tuottavuuden kasvu on hidasta.

PAMIN JÄSENTEN työskentelyalojen näkymät ovat vaihtelevat. Kiinteistöpalvelualalla sekä vartiointialalla on tuskin edessä suuria muutoksia, sillä alat kestävät yleensä hyvin suhdanteita. Kiinteistöpalvelualan yritykset sanovat kuitenkin työvoimapulan olevan kasvun esteenä. Kasvu voi hidastua rakentamisen suhdanteiden heikentymisen myötä. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan

koronapandemian jälkeen tapahtuneen tuloksen voimakkaan kasvun odotetaan jatkuvan, vaikka Venäjän sodan vaikutukset ja henkilöstöravintoloiden tilanne etätyön lisääntyessä luovat epävarmuutta. Vähittäiskaupan kehitykseen vaikuttaa kuluttajien inflaation vuoksi pienentynyt ostovoima. Myös verkkokaupan kehitys vaikuttaa alaan. Ennusteiden mukaan kauppa kuitenkin kasvaa kohti 2024 mentäessä.

**Yhdessä
parempaa.**